

โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพ ตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*

A Structure Equation Model of the Performance by Operating Personnel of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Based on the Buddhadhamma

¹พระมหาประยูร ธีรวโร (ตระการ), สมศักดิ์ บุญปู และ สุทธิพงษ์ ศรีวิชัย

¹Phramaha Prayoon Teeravaro (Trakarn), Somsak Boonpoo
and Suddhipong Srivichai

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Faculty of Education, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: bananajon_01@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพ 2. เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพ 3. เพื่อนำเสนอโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธีหุระยะ แบ่งเป็น 3 ระยะ ระยะที่ 1 ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้บริหาร คณาจารย์ และเจ้าหน้าที่ จำนวน 10 คน ระยะที่ 2 ใช้การสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 รูป/คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย และระยะที่ 3 ใช้การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 440 คน ได้จากการสุ่มแบบ 2 ขั้นตอน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมลิสรล

ผลการวิจัย พบว่า 1. การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า 1) องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 3 ด้าน 2) ด้านบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป 3 ด้าน 3) ฆราวาสธรรม 4) การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม 5 ด้าน 2. การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีตัวแปรส่งผ่าน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 92.08 องศาอิสระเท่ากับ 74 ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .075 แสดงว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ 3. โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่นำเสนอเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 92.08, df = 74, p = .75, GFI = .979, AGFI = .947, RMR = .115)

คำสำคัญ: โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงาน; บุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพ; หลักพุทธธรรม

Abstract

The objectives of the research article were as follows: 1) to investigate the performance of operating personnel; 2) to develop a structural equation model of the performance by operating personnel; and 3) to present a structural equation model of the performance by operating personnel of Mahachulalongkornrajavidyalaya University based on Buddhhadhamma. The study used mixed methods and was divided into three phases: 1) Qualitative research method, with ten key informants, including administrators, teachers, and staff; 2) Focus group discussion with nine experts. Inductive reasoning was used to examine the obtained data; and 3) Quantitative research method, with a sample group of 440 people chosen by two-stage cluster sampling. The LISREL software was used to analyze the data.

From the study, the results are shown as follows: 1) The performance of operating personnel of Mahachulalongkornrajavidyalaya University based on the Buddhhadhamma shows (1) components of operational efficiency in three areas, (2) personnel in professional operations and general administration in three areas, (3) *Gharāvāsa-dhamma*, or the four virtues for lay people, and (4) the performance of operating personnel based on the Buddhhadhamma in five areas; 2) The development of a structural equation model for the performance by operating personnel of Mahachulalongkornrajavidyalaya University based on the Buddhhadhamma with mediator variables shows that the model has a goodness-of-fit (GoF) with the empirical data. It is evident from the chi-square value of 92.08, df value of 74, and (p) value of .075 that the developed model is congruent with the empirical data; and 3) A structural equation model of the performance by operating personnel of Mahachulalongkornrajavidyalaya University based on Buddhhadhamma is a causal relationship model and has a goodness-of-fit (GoF) with empirical data (Chi-square = 92.08, df = 74, p = .75, GFI = .979, AGFI = .947, RMR = .115).

Keywords: A Structure Equation Model; Operating Personnel; Buddhhadhamma

บทนำ

การศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นการศึกษาที่ยกระดับความคิด สติปัญญา และการแสดงออกที่เป็นกำลังคนระดับสูงให้กับประเทศ ซึ่งเป็นบุคคลที่ต้องการเพิ่มศักยภาพ เพิ่มพูนความรู้และยกระดับมาตรฐานของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น ซึ่งจะทำให้เกิดความก้าวหน้าในวิชาการและวิชาชีพปัจจัยที่มีอิทธิพลในเรื่งดังกล่าวคือ ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ อายุ การศึกษา ที่ได้รับนับว่าทุกเรื่องเป็นสิ่งสำคัญ เพราะการที่บุคคลเข้ามาศึกษาต่อก็เพื่อที่จะได้รับความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะที่เหมาะสมกับปริญญาที่แต่ละบุคคลเข้ามาศึกษาและเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วสามารถหางานทำได้ตรงกับความรู้ความสามารถหรือทักษะที่ตนได้เล่าเรียนมา (Viriyavejkul, 2009) มีคำกล่าวอีกว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาต่อคือ ค่านิยมในปริญญาการได้รับปริญญาจะมีประโยชน์ในการทำงาน เพราะลักษณะการทำงานหลายอย่างในประเทศไทยขึ้นอยู่กับปริญญาไม่ใช่ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความรู้ ความสามารถในการศึกษาต่อในระดับปริญญาชั้น

แตกต่างกันโดยเหตุผลอย่างมีปัจจัยเกื้อกูลแตกต่างกันตามวัย ฐานะ โอกาส และปัจจัยอื่นๆ อีกหลายด้าน นอกจากนี้ยังมีแรงจูงใจในการศึกษาต่อส่วนมากจะมุ่งไปสร้างเศรษฐกิจเป็นสำคัญ (Kulratrak, 2004)

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในช่วงแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ให้เป็น “มหาวิทยาลัยพระพุทธศาสนาในระดับโลก” ภายใต้บริบทของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี โดยมีความเชื่อมโยงกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) สอดคล้องกับทิศทางของแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574 แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ระยะที่ 12 โดยยังคงเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ปรัชญา ปณิธาน ตลอดจนพันธกิจของมหาวิทยาลัย โดยมีประเด็นสำคัญ ได้แก่ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนบัณฑิตให้มีคุณภาพให้เป็นไปตามนวลักษณ์ของบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยการใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาบูรณาการในกระบวนการจัดการเรียนสอน เพื่อให้ได้บัณฑิตที่มีคุณภาพ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมให้มีคุณภาพทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนางานบริการวิชาการแก่สังคมให้มีคุณภาพ เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและนานาชาติ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 พัฒนางานส่งเสริมพระพุทธศาสนาและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับทั้งในระดับชาติและนานาชาติ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5 พัฒนาการบริหารจัดการองค์กรเชิงพุทธบูรณาการ (Mahachulalongkornrajavidyalaya University, 2017)

การปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้เมื่อบุคลากรมีความสามารถที่จะปฏิบัติงานนั้นให้บรรลุได้ตรงตามเป้าหมายขององค์กรและทันระยะเวลาที่กำหนด ผลงานที่ได้คุณภาพและความถูกต้อง มีวิธีการทำงานหรือเทคโนโลยีที่เหมาะสมเข้ามาเพิ่มผลงานและลดระยะเวลาในการปฏิบัติงาน โดยที่ใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ได้อย่างคุ้มค่า สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ทุกฝ่ายได้ และตัวชี้วัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานสามารถจะพิจารณาได้จาก 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการบรรลุเป้าหมายความสำเร็จ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ด้านการจัดหาและใช้ทรัพยากรด้านความพึงพอใจของทุกฝ่าย โดยหลักธรรมคำสอนที่ส่งเสริมประสิทธิภาพการปฏิบัติงานนั้นในพระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงหลักฆราวาสธรรม 4 อย่างคือ 1) สัจจะ ความจริง เช่น ซื่อสัตย์ต่อกัน 2) ทมะ ความฝึกฝนปรับปรุงตน เช่น รู้จักข่มใจ ควบคุมอารมณ์ บังคับตนเองปรับตัวเข้ากับการงานและสิ่งแวดล้อมให้ได้ 3) ขันติ ความอดทน 4) จาคะ ความเสียสละเผื่อแผ่ แบ่งปัน มีน้ำใจ ถ้าเยาวชนแต่ละคนพยายามปลูกฝัง และบำรุงให้เจริญงอกงามโดยทั่วกันแล้ว จะช่วยให้ประเทศชาติบังเกิดความสุข ความร่มเย็น และมีโอกาสที่จะปรับปรุงพัฒนาประเทศชาติให้เจริญ มั่นคงก้าวหน้าต่อไปได้ (Trisuthiwongsa, 2009)

จากความสำคัญของพันธกิจของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยและการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพของมหาวิทยาลัยดังกล่าวข้างต้นบทความวิจัยนี้จะนำเสนอโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยเพื่อเป็นกระบวนการสร้างและส่งเสริมการปฏิบัติงานตามหลักพุทธธรรมซึ่งมุ่งศึกษาหลักฆราวาสธรรม 4 มาบูรณาการในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการให้แก่มหาวิทยาลัยในการพัฒนาศักยภาพการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพตอบสนองพันธกิจของมหาวิทยาลัย สร้างและพัฒนามหาวิทยาลัยภายใต้กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์อย่างมั่นคงต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
2. เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
3. เพื่อนำเสนอโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยโดยใช้วิธีวิจัยแบบผสมวิธีพหุระยะ (A Multiphase Mixed Methods Design) แบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน 10 รูป/คน

ระยะที่ 2 การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา และผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 9 รูป/คน ได้แก่ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านโมเดลสมการโครงสร้าง ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านพระพุทธศาสนา และผู้บริหารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระยะที่ 3 การใช้แบบสอบถาม เพื่อเสนอโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยกำหนดขนาดของ กลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Hair และคณะ (Hair et al. 1998) คือ ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 คน ต่อ 1 พารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าหรือจำนวนเส้นทาง (Path) ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลกรอบแนวคิดในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนพารามิเตอร์ที่ต้องการประมาณค่าทั้งหมด 44 พารามิเตอร์ หรือมีจำนวนเส้นทางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในโมเดลกรอบแนวคิดทั้งหมด 44 เส้นทาง ดังนั้น ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ควรมีขนาด 440 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 440 คน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบไปด้วย

1. องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ได้แก่ 1) รายได้หรือค่าตอบแทน 2) ความมั่นคงปลอดภัย 3) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 4) การส่งเสริมตำแหน่งหน้าที่ 5) การยอมรับจากหมู่คณะ 6) ความเป็นเพื่อนร่วมงาน และ 7) การมีศักดิ์ศรีของตนเอง
2. ด้านบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านกลุ่มงานด้านอำนวยการ 2) ด้านกลุ่มงานปฏิบัติการวิชาชีพ 3) ด้านกลุ่มงานธุรการและบริหารงานทั่วไป

3. ขรราวาสธรรม 4 ได้แก่ 1) สัจจะ ความจริงใจในการปฏิบัติงาน 2) ทมะ ความข่มใจ ฝึกใจในการปฏิบัติงาน 3) ขันติ ความอดทนในการปฏิบัติงาน 4) จาคะ ความเสียสละ

4. การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงาน 2) การสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน 3) ผู้บังคับบัญชามีความยุติธรรม 4) การทำงานเป็นทีม 5) รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

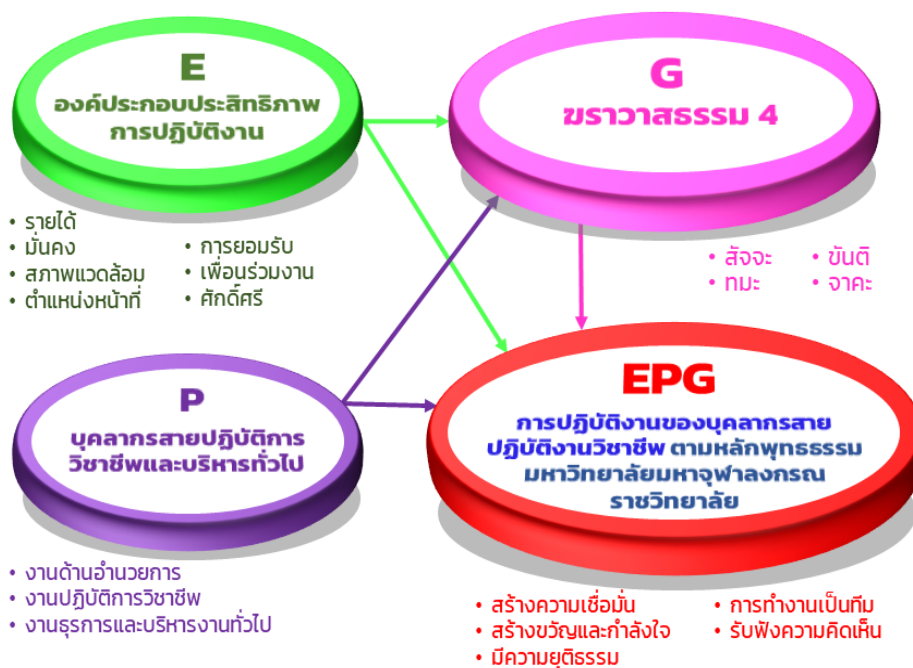
ผลการพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยในการสร้างข้อมูลของโมเดลนี้มีตัวแปรแฝง 4 ตัวแปร คือ องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน (EFFI) บุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป (Person) หลักขรราวาสธรรม 4 (Gara) และการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม (Perform) โดยตัวแปรสังเกตได้ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด 19 ตัวแปร

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีตัวแปรส่งผ่าน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 92.08 องศาอิสระเท่ากับ 74 ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .075 นั่นคือ ค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) มีค่าเท่ากับ .979 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) มีค่าเท่ากับ .947 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และค่าดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ .115 ซึ่งเข้าใกล้ศูนย์ และค่าเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐานระหว่างตัวแปรสูงสุด (Largest Standardized Residuals) เท่ากับ 4.146 ซึ่งสนับสนุนว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่นำเสนอเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 92.08, df = 74, p = .75, GFI = .979, AGFI = .947, RMR = .115) องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงานมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ .84 ถึง .93 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ รายได้หรือค่าตอบแทน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.93 ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด คือ การมีศักดิ์ศรีของตนเอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.84 บุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ .77 ถึง .86 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ กลุ่มงานปฏิบัติการวิชาชีพ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.86 ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด คือ กลุ่มงานธุรการและบริหารงานทั่วไป มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.77 หลักขรราวาสธรรม 4 มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ .85 ถึง .91 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ รอบรู้วิชาการ และความคิดสร้างสรรค์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.58 ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด คือ ขันติ ความอดทน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.85 การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทั้งหมดมีค่าเป็นบวก มีขนาดตั้งแต่ .85 ถึง .93 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกตัว ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุด คือ การทำงานเป็นทีม มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.93 ตัวแปรที่มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุด คือ รับฟังความคิดเห็น มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เท่ากับ 0.85

องค์ความรู้ใหม่

Picture 1: “EPG”

โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยด้วย EPG

E หมายถึง Efficiency ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์กรโดยมีองค์ประกอบให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น คือ บุคลากรมีรายได้หรือค่าตอบแทน มีความมั่นคงปลอดภัย มีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่ดี มีการส่งเสริมตำแหน่งหน้าที่ให้เจริญก้าวหน้า ได้รับการยอมรับจากหมู่คณะ ความเป็นเพื่อนร่วมงานที่ดีและการมีศักดิ์ศรีของตนเอง

P หมายถึง Personnel หมายถึง บุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยว่าด้วยการบริหารงานบุคคล พ.ศ.2559 ในหมวด 3 ว่าด้วยการกำหนดตำแหน่ง บรรจุ การแต่งตั้งและการให้ได้รับเงินเดือน ใน ข้อ 21 (หน้า 5-6) ตำแหน่งในมหาวิทยาลัย มี 3 ประเภท คือ ก.ประเภทวิชาการ ข.ประเภทปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ค.ประเภทบริหารวิชาการ โดยในงานวิจัยนี้ได้กล่าวถึงบุคลากรตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ในตำแหน่งมหาวิทยาลัย ประเภท ข.ประเภทปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป ได้แก่ 1) ตำแหน่งอำนวยการ 2) ตำแหน่งปฏิบัติการวิชาชีพ 3) ตำแหน่งธุรการและบริหารงานทั่วไป 4) ตำแหน่งอื่นที่ การบริหารงานบุคคลกำหนดในมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยทั้งในส่วนกลาง วิทยาเขตและวิทยาลัยสงฆ์ จำนวน 35 แห่ง

G หมายถึง Gharavasa-dhamma หมายถึง หลักฆราวาสธรรมที่ส่งเสริมการปฏิบัติงานและการอยู่ร่วมกันในองค์กรอย่างมีความสุข 4 ด้าน ได้แก่ 1) สัจจะ ความซื่อสัตย์ จริงใจต่อกัน 2) ทมะ การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ ไม่เผลอรับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของ กันและกัน รู้จักฝึกฝนปรับปรุงตน แก้ไขข้อบกพร่อง 3) ขันติ ความอดทน อดกลั้น 4) จาคะ ความเสียสละ ความเผื่อแผ่ แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกันในองค์กร

อภิปรายผลการวิจัย

ผู้วิจัยพบประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผลเกี่ยวกับโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พบว่า 1) องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 3 ด้าน 2) ด้านบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป 3 ด้าน 3) ฆราวาสธรรม 4 4) การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม 5 ด้าน โดยผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ วันทนา ทาตาล ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยเชิงจิตที่มีผลต่อการทำงานของพนักงานในส่วนสำนักงานของบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานของพนักงานในส่วนสำนักงานของบริษัทญี่ปุ่นในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ได้แก่ ปัจจัยสุขอนามัย คือด้านนโยบายขององค์กร ด้านลักษณะการบังคับบัญชา และด้านค่าตอบแทนและสวัสดิการ และปัจจัยที่กระตุ้นการทำงาน คือ ด้านความสำเร็จ ด้านการยกย่อง ด้านลักษณะงานที่ทำ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้า และด้านความเจริญเติบโต (Tatan, 2006)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีตัวแปรส่งผ่าน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ ค่าไค-สแควร์ มีค่าเท่ากับ 92.08 องศาอิสระเท่ากับ 74 ความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .075 นั่นคือ ค่าไค-สแควร์ แตกต่างจากศูนย์อย่างไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่า ยอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับ Kamplae, Pumipuntu, and Srisombut (2017) ได้ศึกษาเรื่อง โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีในองค์กร ของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนมหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า การรับรู้ความยุติธรรมในองค์กรเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลรวมต่อความจงรักภักดีในองค์กร โดยส่งผ่านภาพลักษณ์องค์กรและความพึงพอใจในการทำงาน ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ เท่ากับ .346 เมื่อพิจารณาค่า R-square พบว่า ตัวแปรที่นำมาศึกษาในรูปแบบสามารถอธิบายความแปรปรวนของปัจจัยที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีในองค์กร ของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอน มหาวิทยาลัยราชภัฏ ร้อยละ 473 โมเดลสมการโครงสร้างของปัจจัยที่ส่งผลต่อความจงรักภักดีในองค์กรของพนักงานมหาวิทยาลัยสายผู้สอนมหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รูปแบบสุดท้ายมีค่าสถิติดังนี้ $\chi^2 = 97.650$, $df = 80$, $\chi^2/df = 1.22$ $p\text{-value} = 0.0875$ $CFI = 0.994$, $TLI = 0.988$ $RMSEA = 0.019$, $SRMR = 0.028$

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่นำเสนอเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi-square = 92.08, $df = 74$, $p = .75$, $GFI = .979$, $AGFI = .947$, $RMR = .115$) โดยการปฏิบัติงานของบุคลากรเป็นความสำเร็จ ความสมบูรณ์ การบรรลุ

เป้าหมายของหน่วยงานบูรณาการกับหลักฆราวาสธรรม 4 เพื่อให้ได้การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรมที่เต็มไปด้วยการสร้างเชื่อมั่น สร้างขวัญและกำลังใจ มีความยุติธรรมการทำงานเป็นทีม รับฟังความคิดเห็นในการส่งเสริมบุคลากรสายปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยสอดคล้องกับ Yuwanasiri et al. (2009) ได้ทำการศึกษาเรื่อง "ปัจจัยที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากรมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย" ปัจจัยด้านประสบการณ์ที่ได้รับจากการทำงาน กล่าวคือ ความรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์กร อยู่ในระดับสูง มีค่าเท่ากับ 0.600 และทัศนคติของตนเองต่องาน ความรู้สึกว่างค์การฟังฟังได้ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 0.467 และ 0.352 ตามลำดับ และความคาดหวังการตอบสนองจากองค์กร มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับระดับความผูกพันต่อองค์กรอยู่ในระดับต่ำ มีค่าเท่ากับ 0.202 ตัวแปรทั้ง 4 ตัว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับระดับความผูกพันต่อองค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนทัศนคติของกลุ่มต่อองค์กร มีความสัมพันธ์เชิงลบกับระดับความผูกพันต่อองค์กร อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป

การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หมายถึง ความสำเร็จ ความสมบูรณ์ การบรรลุเป้าหมายของหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งที่ร่วมกันตั้งวัตถุประสงค์แล้วร่วมกันทำวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นั้นสำเร็จด้วยดีมีประสิทธิผลสูงองค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน คือ 1) รายได้หรือค่าตอบแทน 2) ความมั่นคงปลอดภัย 3) สภาพแวดล้อมทางกายภาพ 4) การส่งเสริมตำแหน่งหน้าที่ 5) การยอมรับจากหมู่คณะ 6) ความเป็นเพื่อนร่วมงาน และ 7) การมีศักดิ์ศรีของตนเอง ของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพ 3 กลุ่ม คือ กลุ่มงานด้านอำนวยการ กลุ่มงานปฏิบัติการวิชาชีพ กลุ่มงานธุรการ และบริหารงานทั่วไปโดยการบูรณาการกับหลักพุทธธรรมได้แก่ ฆราวาสธรรม 4 เพื่อให้ได้การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรมที่เต็มไปด้วยการสร้างเชื่อมั่น สร้างขวัญและกำลังใจ มีความยุติธรรม การทำงานเป็นทีม รับฟังความคิดเห็นในการส่งเสริมบุคลากรสายปฏิบัติการของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยเสนอข้อเสนอแนะจากการวิจัยครั้งนี้โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า องค์ประกอบประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน 3 ด้าน 2) ด้านบุคลากรสายปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป 3 ด้าน ฆราวาสธรรม 4 การปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม 5 ด้าน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการส่งเสริมตำแหน่งหน้าที่ให้บุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพมีตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้นตามความรู้ ความสามารถ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การพัฒนาโมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่มีตัวแปรส่งผ่าน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงว่าโมเดลที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้จัดทำเป็นนโยบายสนับสนุนให้รางวัลเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า โมเดลสมการโครงสร้างการปฏิบัติงานของบุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่นำเสนอเป็นโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ส่งเสริมให้ผู้บริหารควรปราศจากอคติในการส่งเสริมตำแหน่งหน้าที่ให้บุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรศึกษาการส่งเสริมตำแหน่งหน้าที่ให้บุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2.2 ควรศึกษาการส่งเสริมขวัญและกำลังใจให้บุคลากรสายปฏิบัติงานวิชาชีพตามหลักพุทธธรรม มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

References

- Hair, J. F., Jr. et al. (1998). *Multivariate Data Analysis*. (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- Kamplae, Ph., Pumipuntu, Ch., & Srisombut, K. (2017). A Structural Equation Model of Factors Affecting Organizational Loyalty of Lecturer's in Rajabhat Universities. *Journal Roi Et Rajabhat University*, 11(1), 232–243.
- Kulratrak, L. (2004). *A Study of the University Experience of Chulalongkorn University Students According to the Framework of Student Perception*. (Master's Thesis). Graduate School, Srinakharinwirot University. Bangkok.
- Mahachulalongkornrajavidyalaya University. (2017). *Development Plan of Mahachulalongkornrajavidyalaya University During the Higher Education Development Plan Phase 12 (2017 - 2021)*. Ayutthaya: Mahachulalongkornrajavidyalaya University.
- Tatan, W. (2006). *Motivation Factors Affecting Work of Employees in Office of Japanese Company in Northern Industrial Estate*. (Master's Thesis). Chiang Mai University. Chiang Mai.
- Trisuthiwongsa, R. (2009). *Relationship between Satisfaction at Work and Loyalty to the Organization and Work Efficiency of Mahasarakham University Staff*. (Master's Thesis). Graduate School, Mahasarakham University. Mahasarakham.
- Viriyavejkul, A. (2009). *Lifelong Learning*. Bangkok: Print Pro.
- Yuwanasiri, Ch. et al. (2009). *Factors Affecting Organizational Engagement of Mahachulalongkornrajavidyalaya University Personnel*. (Research Report). Chiang Mai Campus, Mahachulalongkornrajavidyalaya University. Chiang Mai.